

ارزیابی تطبیقی عملکرد و پیش‌بینی وضعیت رتبه‌بندی دانشگاه‌های شهرستان ارومیه بر اساس برون‌دادهای پژوهشی

علی رشیدی^۱، علی دلایی‌میلان^۲، محمدرضا علیزاده‌امامزاده^۳، کریم جباری^{۴*}

تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۳/۰۱ تاریخ پذیرش ۱۴۰۰/۰۶/۲۲

چکیده

پیش‌زمینه و هدف: پژوهش حاضر باهدف ارزیابی تطبیقی عملکرد و پیش‌بینی وضعیت رتبه‌بندی دانشگاه‌های شهرستان ارومیه بر اساس برون‌دادهای پژوهشی داده‌های پایگاه استنادی WOS انجام گرفته است.

مواد و روش کار: پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر نوع تحقیق، یک مطالعه علم‌سنجی است. داده‌ها به روش کتابخانه‌ای جمع‌آوری و جامعه آماری آن مدارک نمایه شده (از سال ۱۹۸۰ الی ۲۰۲۱/۰۸/۱۱) «کشور ایران» در پایگاه استنادی WOS است. ملاک تحلیل برون‌داد شاخص‌های پیشنهادی مستخرج از ابزار تحلیلی اینسایتس بود.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان دادند تعداد ۶۲۷۹۷۲ مدرک توسط سازمان‌های علمی وابسته به کشور ایران در پایگاه استنادی WOS نمایه شده است. دانشگاه ارومیه (با ۷۴۴۲ مدرک) بیشترین تعداد مدرک نمایه شده را در پایگاه اطلاعاتی WOS دارد. عملکرد دانشگاه صنعتی ارومیه در شاخص‌های «تأثیرگذاری استنادی»، «درصد مدارک استناد خورده»، «درصد مدارک در ۱ درصد استناد برتر»، «درصد مدارک ۱۰ درصد استناد برتر» و «درصد مقالات منتشرشده در نشریات Q1» و «درصد همکاری‌های بین‌المللی» نسبت به دانشگاه‌های ارومیه و علوم پزشکی ارومیه نسبتاً مطلوب‌تر است. در شاخص «همکاری صنعتی» و «همکاری با دانشگاه‌ها و مؤسسات داخل کشور» عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نسبتاً مطلوب‌تر است، درحالی‌که در دو شاخص «همکاری درون‌سازمانی» و «جایگاه نویسنده مسئولی» عملکرد دانشگاه ارومیه نسبتاً مطلوب‌تر است.

بحث و نتیجه‌گیری: کیفیت پژوهش‌های انجام‌شده در دانشگاه‌های ارومیه مناسب نبوده، تعامل بین‌المللی، ملی و صنعتی دانشگاه‌ها نسبتاً ضعیف و دانشگاه‌ها استراتژی مناسبی در انتشار یافته‌های پژوهشی ندارند. با در نظر گرفتن مجموع این عوامل می‌توان پیش‌بینی نمود رتبه‌بندی دانشگاه‌های شهرستان ارومیه در کشور و جهان ضعیف خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: عملکرد علمی دانشگاه، رتبه‌بندی دانشگاهی، علم‌سنجی، اینسایتس، دانشگاه‌های شهرستان ارومیه

مجله مطالعات علوم پزشکی، دوره سی و دوم، شماره ششم، ص ۴۱۸-۴۰۸، شهریور ۱۴۰۰

آدرس مکاتبه: ارومیه، بلوار رسالت، کوی اورژانس، تلفن: ۹۸۴۴۳۳۲۳۳۰۹

Email: alirashidi@umsu.ac.ir

مقدمه

دانشگاهی موضوعی است که به‌طور بسیار گسترده مورد بحث است (۲). می‌توان گفت بحث رتبه‌بندی دانشگاه‌ها با انتشار رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان^۵ توسط دانشگاه شانگهای جیاو تانگ^۶ در سال ۲۰۰۳ به‌طور جدی مطرح گردید و بعدازآن رتبه‌بندی‌های متعددی در سطوح جهانی، منطقه‌ای، قاره‌ای و ملی ارائه و انتشار

مقایسه و رتبه‌بندی پدیده‌ها، یکی از موضوعاتی است که در قرن حاضر مطرح‌شده و به‌طور چشمگیری توسعه پیدا کرده است (۱). این موضوع در سطحی گسترده و جهانی به دانشگاه‌ها نیز تسری یافته است. به‌طوری‌که تدوین و استفاده از رتبه‌بندی‌های

۱. دانشیار، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

۲. دانشجوی دکتری تخصصی، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه اصفهان؛ مسئول واحد علم‌سنجی و کارشناس مالکیت فکری دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

۳. دکترای تخصصی، فلسفه غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد، مهاباد، ایران

۴. عضو هیات علمی گروه معارف اسلامی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول)

⁵ Academic Ranking of World Universities (ARWU)

⁶ Shanghai Jiao Tong University

یافتند. از معروفترین این رتبه‌بندی‌ها، علاوه بر رتبه‌بندی شانگهای، می‌توان به رتبه‌بندی‌های «کیو. اس»^۱، «لایدن»^۲، «تایمز»^۳، «گرین متریک»^۴، «وبومتریک»^۵، سایمگو^۶، و بسیاری دیگر و در سطح ملی به «آی. اس. سی»^۷ اشاره نمود که علاوه بر ارائه رتبه‌بندی دانشگاه‌های کشور، در سطح جهانی و منطقه‌ای نیز دانشگاه‌ها را رتبه‌بندی می‌نماید. گرچه عمر انتشار رتبه‌بندی‌های بین‌المللی دانشگاهی چندان زیاد نیست ولی توانسته است تغییرات بنیادینی را در دانشگاه‌ها و به‌طور کلی در نظام آموزش عالی کشورهای دنیا ایجاد نماید (۳).

بالین‌وجود، در سطح بین‌المللی در مورد رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، چگونگی انجام، وضعیت کنونی و میزان سالم بودن آن اتفاق نظر زیادی وجود ندارد (۴)؛ (۵). و بسیاری از محققان نقایص بسیار زیاد و مهمی برای رتبه‌بندی‌های مختلف دانشگاهی بیان کرده‌اند من جمله: رتبه‌بندی‌ها، معمولاً دانشگاه را بدون ملاحظه دامنه فعالیت موضوعی آن‌ها، به‌عنوان یک موجودیت واحد در نظر می‌گیرند (۶)؛ در بسیاری از رتبه‌بندی‌ها تنها به فهرست نمودن چندین دانشگاه مشهور اکتفا می‌شود (۷)؛ بعضی ویژگی‌های مهم و تأثیرگذار دانشگاه‌ها از قبیل بزرگی و سن کمتر ملاحظه می‌شوند (۸) و بسیاری دیگر.

علی‌رغم نواقص و انتقادات زیادی که از رتبه‌بندی‌های دانشگاهی می‌شود، بهره‌گیری از طیف وسیعی از انواع شاخص‌های رتبه‌بندی، تطبیق شاخص‌های مربوط به یک دانشگاه با دیگر دانشگاه‌های سراسر جهان، به‌خودی‌خود ابزار محک‌سنجی بسیار مفیدی در اختیار دولت، مدیران، محققان، اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان قرار می‌دهد (۹). به‌طوری‌که قرار گرفتن نام دانشگاه در رتبه‌بندی و کسب جایگاه مناسب در فهرست‌های معتبر تبلیغ بسیار قوی برای دانشگاه محسوب و به آن‌ها کمک می‌نماید تا دانشجویان و دانشگاهیان باکیفیت را از سراسر جهان جذب نمایند (۱۰). به قول ویدال و فریرا (۲۰۲۰) چون انتشار رتبه‌بندی‌های دانشگاهی بلافاصله بعد از انتشار، در سطح وسیعی از انواع رسانه‌های جمعی و اجتماعی مختلف مورد بحث قرار می‌گیرند، روی افکار عمومی، تصمیم‌گیری دانشجویان و پژوهشگران، استراتژی‌های دانشگاه‌ها و خط‌مشی و سیاست‌گذاری دولت‌ها تأثیرگذار هستند (۱۱).

دانشجوی بین‌المللی، همکاری‌های بین‌المللی، ارتباط با صنعت، ارتباط با جامعه و بسیاری ابعاد دیگر برجسته‌تر می‌نماید. اهمیت رتبه‌بندی‌های دانشگاهی و تأثیرگذاری آن‌ها، در آثار محققان زیادی مورد بررسی قرار گرفته است. ریگی، عزیزی و پورقاز (۱۲) به بررسی انتقادی مدیریت دانشگاه‌ها در دستیابی به رتبه برتر در رتبه‌بندی‌های جهانی پرداختند. آن‌ها دریافتند که عوامل درون‌فردی (مانند سیاست‌زدگی افراطی مدیران دانشگاه‌ها، و تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی نامناسب) و عوامل برون‌فردی (مانند سیستم نظارت و ارزیابی معیوب، و سازمان‌دهی و هماهنگی نامناسب) مشکلاتی در بهبود و ارتقای کیفیت آموزشی-پژوهشی دانشگاه‌ها ایجاد کرده است. گلینی مقدم و طاهری (۷) طی پژوهشی به مطالعه‌ی جایگاه دانشگاه‌های ایران در نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللی منتخب دانشگاه‌ها با تأکید بر دانشگاه علامه طباطبایی پرداختند. آن‌ها گزارش کردند که وضع موجود دانشگاه علامه طباطبایی، (به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های خوب کشور)، باوجود حرکت رو به رشد، با دانشگاه‌های برتر در سطح بین‌المللی فاصله نسبتاً زیادی دارد. وحدت‌زاد، و همکاران (۱) پژوهشی با عنوان «تحلیلی بر رتبه‌بندی دانشگاه‌های ایران با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی» انجام دادند. از نظر این محققان بررسی برون‌دادهای علمی، بخش مهمی از ارزیابی عملکرد علمی دانشگاه‌ها قلمداد می‌شود. فائوزی^۸ و همکاران (۱۳) ضمن آنکه گزارش کردند که در وضعیت کنونی، شیوه‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها نقصان‌های بسیار زیادی دارند، اذعان کردند که مدیران دانشگاهی و حتی دولت‌ها، بسیار تلاش می‌کنند با بالا بردن رتبه دانشگاه‌های خود، آن را تبلیغ کنند. مارکونی و ریتزن دریافتند که دانشگاه‌ها برای ارتقای جایگاه خود در رتبه‌بندی، سرمایه‌های انسانی خود از قبیل تعداد محققان و اساتید دانشگاهی را افزایش می‌دهند. تسهیلات موردنیاز را تأمین می‌کنند، و تلاش می‌کنند تا شاخص‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه بهبود شوند. موسارد و جیمز^۹ (۱۴) نیز گزارش کردند که دانشگاه‌ها همواره تحت فشار بوده‌اند تا عملکرد خود را بهبود بخشیده و جایگاه خود در رتبه‌بندی‌ها را بالا ببرند. آن‌ها برای دستیابی به این هدف، تلاش می‌کنند تعداد زیادتری از برون‌دادهای پژوهشی را در قالب مقاله در پایگاه‌های استنادی مشهور مانند WOS و اسکوپوس منتشر کنند.

بازاین‌وجود، در سطح بین‌المللی در مورد رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، چگونگی انجام، وضعیت کنونی و میزان سالم بودن آن اتفاق نظر زیادی وجود ندارد (۴)؛ (۵). و بسیاری از محققان نقایص بسیار زیاد و مهمی برای رتبه‌بندی‌های مختلف دانشگاهی بیان کرده‌اند من جمله: رتبه‌بندی‌ها، معمولاً دانشگاه را بدون ملاحظه دامنه فعالیت موضوعی آن‌ها، به‌عنوان یک موجودیت واحد در نظر می‌گیرند (۶)؛ در بسیاری از رتبه‌بندی‌ها تنها به فهرست نمودن چندین دانشگاه مشهور اکتفا می‌شود (۷)؛ بعضی ویژگی‌های مهم و تأثیرگذار دانشگاه‌ها از قبیل بزرگی و سن کمتر ملاحظه می‌شوند (۸) و بسیاری دیگر.

علی‌رغم نواقص و انتقادات زیادی که از رتبه‌بندی‌های دانشگاهی می‌شود، بهره‌گیری از طیف وسیعی از انواع شاخص‌های رتبه‌بندی، تطبیق شاخص‌های مربوط به یک دانشگاه با دیگر دانشگاه‌های سراسر جهان، به‌خودی‌خود ابزار محک‌سنجی بسیار مفیدی در اختیار دولت، مدیران، محققان، اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان قرار می‌دهد (۹). به‌طوری‌که قرار گرفتن نام دانشگاه در رتبه‌بندی و کسب جایگاه مناسب در فهرست‌های معتبر تبلیغ بسیار قوی برای دانشگاه محسوب و به آن‌ها کمک می‌نماید تا دانشجویان و دانشگاهیان باکیفیت را از سراسر جهان جذب نمایند (۱۰). به قول ویدال و فریرا (۲۰۲۰) چون انتشار رتبه‌بندی‌های دانشگاهی بلافاصله بعد از انتشار، در سطح وسیعی از انواع رسانه‌های جمعی و اجتماعی مختلف مورد بحث قرار می‌گیرند، روی افکار عمومی، تصمیم‌گیری دانشجویان و پژوهشگران، استراتژی‌های دانشگاه‌ها و خط‌مشی و سیاست‌گذاری دولت‌ها تأثیرگذار هستند (۱۱).

از این‌رو، امروزه جایگاه دانشگاه‌ها در امر رتبه‌بندی برای آن‌ها بسیار مهم، حیاتی و تأثیرگذار است، این جایگاه در حوزه جذب

باملاحظه جمیع این موضوعات، می‌توان گفت دانشگاه‌ها سازمان‌هایی پویا هستند که برای دستیابی به اهداف تعیین شده در

⁶ SCImago

⁷ Islamic World Science Citation Center (ISC)

⁸ Fauzi

⁹ Mussard & James

¹ QS (Qaquarelli Symonds)

² Leiden

³ Times Higher Education (THE)

⁴ Green Metric

⁵ Webometrics

برنامه‌ریزی استراتژیک، به فرآیندی برای تحلیل و شناخت نقاط قوت و ضعف خود نیاز دارند (۱۶). در این فرآیند نه تنها خود دانشگاه نسبت به دستیابی به اهداف استراتژیک مورد ارزیابی قرار می‌گیرد بلکه نیاز دارند عملکرد آن‌ها، در مقایسه با دیگر هم‌تایان در سطح کشور و نیز در سطح جهانی نیز ارزیابی مورد و مقایسه شود. از این رو پژوهش حاضر در صدد است ضمن ارزیابی عملکرد پژوهشی سه دانشگاه اصلی و مادر شهرستان ارومیه (دانشگاه ارومیه، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه و دانشگاه صنعتی ارومیه) بر اساس داده‌های پایگاه استنادی اینسایتس^۱، وضعیت عملکرد آن‌ها را نسبت به دیگر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی عالی ایران مقایسه نموده و جایگاه احتمالی آن‌ها در رتبه‌بندی‌های ملی و بین‌المللی را پیش‌بینی نماید.

مواد و روش کار

پژوهش حاضر به لحاظ هدف جزو پژوهش‌های کاربردی و از نظر نوع تحقیق، یک مطالعه علم‌سنجی محسوب می‌شود. شیوه گردآوری داده‌ها به روش کتابخانه‌ای است. جامعه آماری آن کلیه مستندات و مدارک نمایه شده (از سال ۱۹۸۰ الی ۲۰۲۱/۰۸/۱۱) «کشور ایران» در پایگاه استنادی WOS است. برای استخراج داده‌ها و نیز تحلیل از ابزار اینسایتس استفاده گردید. دلیل انتخاب ابزار اینسایتس این بود که امکان تجزیه و تحلیل، مقایسه دقیق‌تر، واقعی‌تر و تحلیلی‌تر داده‌های برگرفته از WOS را فراهم می‌سازد (incites.com). برای استخراج داده‌های مورد نیاز، لازم است از صفحه اصلی این پایگاه، گزینه «Analyze»، سپس از منوی کرکره‌ای «ENTITY TYPE» گزینه «Locations» را انتخاب و «Start» کلیک شود. در پنجره باز شده از قسمت «LOCATION TYPE» گزینه «Country/Region» را انتخاب و در باکس مربوطه کلمه «IRAN» تایپ شود. بدین ترتیب داده‌های مرتبط

به ایران به دست می‌آید. نتایج حاصله نشان داد که تا تاریخ فوق‌الذکر تعداد ۶۲۷۹۷۲ مدرک توسط سازمان‌های علمی وابسته به کشور ایران در پایگاه استنادی WOS نمایه شده است. در گام دوم برای به دست آوردن شاخص‌های مرتبط با کل منابع ایران، از قسمت انتخاب شاخص‌ها، شاخص‌های مورد نظر در تحقیق انتخاب و داده‌های مورد نیاز استخراج می‌شوند. در گام بعد برای استخراج داده‌های ریز و مرتبط با هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ایران، گزینه «سازمان‌های وابسته به این موجودیت^۲» برای تحلیل انتخاب می‌شود. با این انتخاب دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی-پژوهشی ایرانی که محققان آن‌ها مقالاتی را در منابع نمایه شده در WOS منتشر کرده‌اند، به تفکیک سازمان استخراج می‌گردد. در گام چهارم، شاخص‌های ریز مرتبط با مدارک نمایه شده در پایگاه استنادی WOS استخراج و برای بررسی بیشتر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ملاک تحلیل نیز برونداد شاخص‌های پیشنهادی اینسایتس بود برای این منظور تحلیل شاخص‌های عملکردی در چهار دسته‌ی «بهره‌وری^۳»، «تأثیرگذاری^۴ پژوهشی»، «همکاری‌های ملی و بین‌المللی^۵» و «جایگاه نویسندگان^۶» استخراج و تحلیل شده‌اند.

یافته‌ها

بر طبق اهداف پژوهش، یافته‌ها در چهار جدول تنظیم گردید. در هر یک از جداول، ابتدا وضعیت ایران در شاخص‌های مورد نظر گزارش شد. سپس ضمن گزارش داده‌های مرتبط به وضعیت موجود عملکرد هر یک از دانشگاه‌های ارومیه، علوم پزشکی ارومیه، و صنعتی ارومیه، رتبه آن‌ها در بین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ایران نیز گزارش و مطابقت داده شود. در جداول شماره ۱ و ۲، دو شاخص بهره‌وری و تأثیرگذاری استنادی گزارش و تحلیل شده است.

جدول (۱): وضعیت و رتبه عملکرد دانشگاه‌های ارومیه در شاخص‌های بهره‌وری و تأثیرگذاری استنادی

| شاخص‌ها | گویه‌ها | کل کشور ایران | دانشگاه ارومیه | دانشگاه علوم پزشکی ارومیه | دانشگاه صنعتی ارومیه |
|---|---------|---------------|----------------|---------------------------|----------------------|
| مدارک نمایه شده در WOS ^۶ | فراوانی | ۶۲۷۹۷۲ | ۷۴۴۲ | ۲۷۹۹ | ۱۲۸۵ |
| | رتبه | | ۲۴ | ۵۴ | ۶۵ |
| تعداد استناد ^۷ | فراوانی | ۶۷۶۶۹۸۵ | ۶۷۵۶۵ | ۲۴۵۲۶ | ۱۲۶۷۵ |
| | رتبه | | ۳۴ | ۶۰ | ۶۶ |
| تأثیر استنادی نرمال‌سازی شده ^۸ | | ۰،۸۸ | ۰،۸۳ | ۱،۱۷ | ۱،۱۲ |

^۵ Author Position

^۶ Web of Science Documents

^۷ Times Cited

^۸ Category Normalized Citation Impact

^۱ Incites

^۲ Organizations associated with this entity

^۳ Productivity

^۴ Impact

| | | | | | |
|-------|---------|-------|-------|-------|-------------------------------|
| ۹۰۸ | ۱۰۰۷۸ | ۸۰۷۶ | ۹۰۸ | ۱۰۰۷۸ | تأثیرگذاری استنادی ۱ |
| ۶۶ | رتبه | ۷۰ | ۵۸ | ۹۰۸ | |
| ۷۵ | فراوانی | ۴۹ | ۴۴ | ۷۵ | شاخص هاش |
| ۴۵ | رتبه | ۶۲ | ۶۹ | ۴۵ | |
| ۳۳ | فراوانی | ۲۷ | ۱۰ | ۳۳ | مقالات پراستناد ۲ |
| ۴۰ | رتبه | ۴۶ | ۶۹ | ۴۰ | |
| ۰۰۴۴ | درصد | ۰۰۹۶ | ۰۰۷۸ | ۰۰۴۴ | درصد مقالات پراستناد ۳ |
| ۵۷ | رتبه | ۲۱ | ۲۹ | ۵۷ | |
| ۵۸۲۸ | فراوانی | ۱۸۷۵ | ۱۰۴۳ | ۵۸۲۸ | مدارک استناد خورده ۴ |
| ۵۵ | رتبه | ۶۴ | ۶۵ | ۵۵ | |
| ۷۴۰۶۳ | درصد | ۶۶۰۹۹ | ۸۱۰۱۷ | ۷۴۰۶۳ | درصد مدارک استناد خورده |
| ۳۱ | رتبه | ۷۴ | ۱۰ | ۳۱ | |
| ۶۵ | فراوانی | ۳۴ | ۱۶ | ۶۵ | تعداد مدارک ۱٪ استناد برتر ۵ |
| ۳۹ | رتبه | ۵۵ | ۶۸ | ۳۹ | |
| ۰۰۸۷ | درصد | ۱۰۲۱ | ۱۰۲۵ | ۰۰۸۷ | درصد مدارک ۱٪ استناد برتر |
| ۵۹ | رتبه | ۳۱ | ۲۹ | ۵۹ | |
| ۶۱۸ | فراوانی | ۱۹۱ | ۱۷۹ | ۶۱۸ | تعداد مدارک ۱۰٪ استناد برتر ۶ |
| ۲۹ | رتبه | ۵۹ | ۶۰ | ۲۹ | |
| ۸۰۸۷ | درصد | ۶۰۸۲ | ۱۳۰۹۳ | ۸۰۸۷ | درصد مدارک ۱۰٪ استناد برتر ۷ |
| ۵۲ | رتبه | ۶۹ | ۹ | ۵۲ | |

تعداد استناد دریافت شده به ازای هر مدرک، متفاوت است که در آن دانشگاه صنعتی ارومیه با مقدار (۹۰۸۶) عملکرد نسبتاً مطلوبی داشته و دانشگاه ارومیه با (۹۰۸) در رتبه دوم و دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با (۸۰۷۶) در جایگاه سوم قرار دارد. در مقایسه با عملکرد دانشگاه‌های کل کشور نیز دانشگاه صنعتی در رتبه ۵۸، و دانشگاه‌های ارومیه و علوم پزشکی ارومیه به ترتیب در بین ۷۴ دانشگاه در رتبه‌های ۶۶ و ۷۰ قرار دارند که نسبتاً ضعیف (در بین ۷۴ موسسه و دانشگاه) قلمداد می‌شوند.

در شاخص تعداد مدارک استناد خورده و درصد این شاخص، عملکرد دانشگاه‌ها متفاوت است. داده‌ها نشان می‌دهند که (۸۱۰۱۷) درصد از مدارک منتشرشده توسط نویسندگان دانشگاه صنعتی ارومیه اسناد دریافت کرده‌اند و از این حیث در کشور در رتبه دهم قرار دارند. درحالی‌که در این شاخص (۷۸۰۳۱) درصد از

داده‌ها نشان می‌دهد که به لحاظ تعداد مدارک نمایه شده، دانشگاه ارومیه (با ۷۴۴۲ مدرک) بیشترین تعداد مدرک نمایه شده را در پایگاه اطلاعاتی WOS دارد و بعداً آن دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (با ۲۷۹۹ مدرک) و دانشگاه صنعتی ارومیه (با ۱۲۸۵ مدرک) در رتبه‌های بعدی هستند. به لحاظ مقایسه با عملکرد دیگر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در ایران، دانشگاه‌های استان در این شاخص به ترتیب در رتبه‌های ۳۴، ۶۰ و ۶۶ در بین ۷۴ دانشگاه/موسسه پژوهشی قرار دارند.

در شاخص تعداد استناد نیز به تبعیت از تعداد مدارک نمایه شده، دانشگاه ارومیه بیشترین تعداد استناد (۶۷۵۶۵) دریافت کرده است و بعداً آن دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (۲۴۵۲۶) و دانشگاه صنعتی ارومیه (۱۲۶۷۵) در رتبه‌های بعدی قرار دارند. درحالی‌که عملکرد دانشگاه‌ها در شاخص تأثیرگذاری استنادی، یعنی میانگین

¹ Citation Impact

² Highly Cited Papers

³ % Highly Cited Papers

⁴ Documents Cited

⁵ Documents in Top 1%

⁶ Documents in Top 10%

⁷ % Documents in Top 10%

درصد است. جایگاه دانشگاه‌ها با این عملکرد در کشور به ترتیب در جایگاه‌های ۲۹، ۳۱ و ۵۹ کشور در بین ۷۴ دانشگاه/موسسه را نشان می‌دهد. اما به لحاظ درصد مقالات موجود در بین ۱۰ درصد استناد برتر، عملکرد دانشگاه صنعتی با (۱۳،۹۳) درصد بهبود یافته و در جایگاه ۹ام کشوری قرار دارد و به دنبال آن دانشگاه ارومیه با (۸،۳۰) درصد مقالات و جایگاه ۵۲ کشوری و دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با (۶،۸۲) درصد مقالات و جایگاه ۶۹ عملکرد مناسبی ندارند.

مدارک دانشگاه ارومیه استناد خورده‌اند و در رتبه ۳۱ کشوری قرار دارند و (۶۶،۹۹) درصد از مدارک دانشگاه علوم پزشکی ارومیه استناد دریافت کرده‌اند و با این عملکرد دانشگاه در جایگاه ۷۴ کشوری قرار دارد که نسبتاً ضعیف است. از دیگر شاخص‌های تحت بررسی در این جدول، تعداد و درصد مدارک در ۱ درصد و ۱۰ درصد برتر است. داده‌ها نشان می‌دهند که (۱،۲۵) درصد از مقالات دانشگاه صنعتی ارومیه در بین مقالات ۱ درصد استناد برتر قرار دارند. این رقم به ازای دانشگاه علوم پزشکی ارومیه برابر (۱،۲۱) و برای دانشگاه ارومیه برابر (۰،۸۷)

جدول (۲): وضعیت توزیع و رتبه عملکرد مدارک نمایه‌شده دانشگاه‌های ارومیه در نشریات هسته

| شاخص‌ها | گویه‌ها | کل کشور ایران | دانشگاه ارومیه | دانشگاه علوم پزشکی ارومیه | دانشگاه صنعتی ارومیه |
|---|---------|---------------|----------------|---------------------------|----------------------|
| تعداد مدارک منتشرشده در نشریات دارای ضریب تأثیر | فراوانی | ۴۳۵۳۵۱ | ۵۴۵۳ | ۱۶۷۵ | ۹۵۸ |
| | رتبه | | ۲۷ | ۵۵ | ۶۴ |
| تعداد مدارک منتشرشده در نشریات Q1 | فراوانی | ۱۲۵۸۶۹ | ۱۳۰۷ | ۳۶۰ | ۳۴۶ |
| | رتبه | | ۲۸ | ۵۷ | ۵۸ |
| درصد مدارک منتشرشده در نشریات Q1 | درصد | ۲۸،۹۱ | ۲۳،۹۹ | ۲۱،۴۹ | ۳۶،۱۷ |
| | رتبه | | ۵۰ | ۶۵ | ۸ |
| تعداد مدارک منتشرشده در نشریات Q2 | فراوانی | ۱۲۰۸۷۵ | ۱۳۴۸ | ۴۷۰ | ۲۶۴ |
| | رتبه | | ۲۹ | ۵۵ | ۶۴ |
| درصد مدارک منتشرشده در نشریات Q2 | درصد | ۲۷،۷۶ | ۲۴،۷۲ | ۲۸،۰۶ | ۲۷،۵۶ |
| | رتبه | | ۶۲ | ۳۴ | ۳۸ |
| تعداد مدارک منتشرشده در نشریات Q3 | فراوانی | ۱۰۵۷۰۱ | ۱۵۹۸ | ۴۲۱ | ۲۳۲ |
| | رتبه | | ۲۵ | ۵۶ | ۶۴ |
| درصد مدارک منتشرشده در نشریات Q3 | درصد | ۲۴،۲۸ | ۲۹،۳۰ | ۲۵،۱۳ | ۲۴،۲۲ |
| | رتبه | | ۴ | ۳۵ | ۴۷ |
| تعداد مدارک منتشرشده در نشریات Q4 | فراوانی | ۸۲۹۰۶ | ۱۲۰۰ | ۴۲۴ | ۱۱۶ |
| | رتبه | | ۲۳ | ۵۰ | ۶۹ |
| درصد مدارک منتشرشده در نشریات Q4 | درصد | ۱۹،۰۴ | ۲۲،۰۱ | ۲۵،۳۱ | ۱۲،۱۱ |
| | رتبه | | ۳۱ | ۱۸ | ۶۷ |

داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که ۳۶،۱۷ درصد از مقالات نویسندگان دانشگاه صنعتی ارومیه در نشریات Q1 منتشر می‌شوند، این مقدار برای دانشگاه ارومیه برابر ۲۳،۹۹ بوده و برای مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نیز برابر ۲۱،۴۹ درصد است. با این عملکرد دانشگاه صنعتی ارومیه در رتبه ۸ کشوری قرار دارد و دو دانشگاه دیگر به ترتیب در جایگاه‌های ۵۰ و ۶۵ قرار دارند. یافته‌های حاکی از آن است که ۲۸،۰۶ درصد از مقالات نویسندگان

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ۲۷،۵۶ درصد از مقالات نویسندگان دانشگاه صنعتی ارومیه و ۲۴،۷۲ درصد از مقالات نویسندگان دانشگاه ارومیه در نشریات Q2 منتشر می‌شوند. با این عملکرد دانشگاه‌ها به ترتیب در جایگاه ۳۴، ۳۸ و ۶۲ قرار دارند. در نشریات Q3 نیز، یافته‌های حاکی از آن است که بیشترین تعداد مقالات دانشگاه ارومیه (۲۹،۳۰ درصد) در این نشریات چاپ می‌شوند. بعداز آن دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با (۲۵،۱۳) درصد

داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که ۳۶،۱۷ درصد از مقالات نویسندگان دانشگاه صنعتی ارومیه در نشریات Q1 منتشر می‌شوند، این مقدار برای دانشگاه ارومیه برابر ۲۳،۹۹ بوده و برای مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نیز برابر ۲۱،۴۹ درصد است. با این عملکرد دانشگاه صنعتی ارومیه در رتبه ۸ کشوری قرار دارد و دو دانشگاه دیگر به ترتیب در جایگاه‌های ۵۰ و ۶۵ قرار دارند. یافته‌های حاکی از آن است که ۲۸،۰۶ درصد از مقالات نویسندگان

داده‌ها در نشریات Q4 حاکی از آن است که بیشترین درصد مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (۲۵،۳۱ درصد) در نشریات این دسته منتشر می‌شوند. بعدازآن دانشگاه ارومیه قرار دارد که (۲۲،۰۱) درصد از مقالات آن، و سپس دانشگاه صنعتی ارومیه که (۱۲،۱۱) درصد از مقالاتش در نشریات Q4 منتشر شده‌اند.

قرار داشته و در انتها نیز دانشگاه صنعتی ارومیه با (۲۴،۲۲) درصد قرار دارد. در این شاخص، دانشگاه ارومیه با کسب رتبه ۴ کشوری پیش‌تاز است و دانشگاه‌های علوم پزشکی و صنعتی به ترتیب در جایگاه ۳۵ و ۴۷ قرار دارند.

جدول (۳): جدول فراوانی و درصد همکاری‌های محلی، ملی و بین‌المللی در انتشار مقالات

| شاخص‌ها | گویه‌ها | کل کشور ایران | دانشگاه ارومیه | دانشگاه علوم پزشکی ارومیه | دانشگاه صنعتی ارومیه |
|---------------------|--------------------------|---------------|----------------|---------------------------|----------------------|
| همکاری بین‌المللی | رتبه | ۱۴۵۵۱۹ | ۱۶۰۲ | ۵۰۷ | ۳۱۵ |
| | درصد همکاری بین‌المللی | ۲۳،۱۷ | ۲۱،۵۳ | ۱۸،۱۱ | ۲۴،۵۱ |
| درصد همکاری صنعتی | رتبه | ۰،۲۲ | ۰،۰۹ | ۰،۳۶ | ۰ |
| | رتبه | ۱۴۰۸ | ۷ | ۱۰ | ۰ |
| همکاری درون کشوری | رتبه | ۱۸۳۵۵۶ | ۲۹۳۶ | ۱۵۱۸ | ۵۷۸ |
| | درصد همکاری درون کشوری | ۲۹،۲۳ | ۳۹،۴۵ | ۵۴،۲۳ | ۴۴،۹۸ |
| همکاری درون‌سازمانی | رتبه | ۲۵۸۷ | ۲۳ | ۶۶۲ | ۲۷۶ |
| | درصد همکاری درون‌سازمانی | ۳۴،۷۶ | ۳۹،۴۵ | ۲۳،۶۵ | ۲۱،۴۸ |
| | رتبه | ۱۷ | ۴۳ | ۴۷ | ۴۷ |

داده‌های جدول ۳ نشان می‌دهد که در زمینه همکاری‌های بین‌المللی، دانشگاه صنعتی ارومیه عملکرد بهتری دارد به طوری که ۲۴،۵۱ درصد از مقالات این دانشگاه با حداقل یک نویسنده بین‌المللی نگارش یافته و منتشر شده است. بعدازآن دانشگاه ارومیه قرار دارد که در ۲۱،۵۳ درصد از مقالات منتشر شده با یک سازمان بین‌المللی مشارکت داشته است. دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نیز در ۱۸،۰۱۱ درصد از مقالات با نویسندگان و سازمان‌های بین‌المللی مشارکت داشته است. بدین ترتیب دانشگاه صنعتی ارومیه در رتبه ۲۱ کشوری و دو دانشگاه دیگر به ترتیب در جایگاه ۴۳ و ۴۵ قرار دارند.

یکی از شاخص‌های همکاری و مشارکت در نگارش مقالات، همکاری صنعتی است و منظور درصد مقالاتی است که حداقل یک نویسنده همکار از حوزه صنعت (سازمان صنعتی) داشته باشند. داده‌ها نشان می‌دهند که دانشگاه علوم پزشکی ارومیه ۰،۳۶ درصد

از مقالات خود را با همکاری سازمان‌های صنعتی منتشر کرده است. این رقم برای دانشگاه ارومیه ۰،۰۹ درصد بوده و برای دانشگاه صنعتی ارومیه (۰) درصد است. با این عملکرد جایگاه دانشگاه علوم پزشکی ارومیه ۱۳ کشوری و جایگاه دانشگاه ارومیه ۶۳ و جایگاه دانشگاه صنعتی ارومیه ۷۴ است.

یکی دیگر از شاخص‌های عملکردی، مشارکت در سطح ملی/کشوری است. یعنی مقالاتی که فقط با همکاری نویسندگان دانشگاهی یا مؤسسات تحقیقاتی درون کشور نگارش شده‌اند. یافته‌ها حاکی از آن است که دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (۵۴،۲۳) درصد از مقالات خود را با مشارکت نویسندگان دانشگاه‌های بومی ایران نگارش کرده است. ۴۴،۹۸ درصد از مقالات دانشگاه صنعتی ارومیه و ۳۹،۴۵ درصد از مقالات دانشگاه ارومیه با مشارکت نویسندگان داخلی انتشار یافته است. به لحاظ جایگاه کشوری نیز،

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در رتبه ۲۷، دانشگاه صنعتی در رتبه ۴۱ و دانشگاه ارومیه در رتبه ۵۹ قرار دارد. درصد همکاری درون‌سازمانی دیگر شاخص ارائه‌شده در این زمینه است؛ یافته‌ها حاکی از آن است که ۳۴،۷۶ درصد از مقالات دانشگاه ارومیه، ۲۳،۶۵ درصد از مقالات دانشگاه علوم پزشکی

ارومیه، و ۲۱،۴۸ درصد از مقالات دانشگاه صنعتی ارومیه صرفاً با مشارکت نویسندگان درون خود دانشگاه‌های مذکور انتشار یافته‌اند. جایگاه کشوری دانشگاه‌ها نیز به ترتیب ۱۷، ۴۳ و ۷ کشوری می‌باشد.

جدول (۴): فراوانی و درصد نویسندگان دانشگاه برحسب جایگاه نویسندگان مقالات

| شاخص‌ها | گویه‌ها | کل کشور ایران | دانشگاه ارومیه | دانشگاه علوم پزشکی ارومیه | دانشگاه صنعتی ارومیه |
|--------------------|---------|---------------|----------------|---------------------------|----------------------|
| درصد نویسنده‌ی اول | درصد | ۹۰،۹۸ | ۶۸،۹۴ | ۵۶،۳۱ | ۶۳،۰۶ |
| (۲۰۰۸-۲۰۲۱) | رتبه | | ۱۲ | ۴۸ | ۳۴ |
| نویسنده مسئول | فراوانی | ۵۰۱۹۱۳ | ۴۶۵۱ | ۱۳۲۰ | ۸۵۰ |
| (۲۰۰۸-۲۰۲۱) | رتبه | | ۲۴ | ۵۴ | ۶۰ |
| درصد نویسنده مسئول | درصد | ۸۷،۶۷ | ۶۷،۲۱ | ۴۷،۸۳ | ۶۵،۹۱ |
| (۲۰۲۱-۲۰۰۸) | رتبه | | ۱۵ | ۵۸ | ۱۹ |

یافته‌های جدول شماره ۴ حاکی از آن است که در ۹۰،۹۸ درصد از منابع نمایه شده در پایگاه استنادی WOS، که نویسنده اول مقاله از ایران بوده است. این درحالی است که در این شاخص، دانشگاه ارومیه با ۶۸،۹۴ درصد در رتبه ۱۲ کشور، دانشگاه صنعتی ارومیه با ۶۳،۰۶ درصد در رتبه ۳۴ و دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با ۵۶،۳۱ درصد در رتبه ۴۸ کشور قرار دارد. یکی از شاخص‌هایی که مورد توجه رتبه‌بندی‌های دانشگاهی قرار دارد، شاخص نویسنده مسئول بودن است. یافته‌ها حاکی از آن است که در ۵۰۱۹۱۳ مقاله که ۸۷،۶۷ درصد مقالات مرتبط با کشور ایران را تشکیل می‌دهد نویسنده مسئول مقاله ایرانی است. بررسی این شاخص در دانشگاه‌های مورد نظر حاکی از آن است که نویسندگان دانشگاه ارومیه در ۴۶۵۱ مقاله (۶۷،۲ درصد مقالات) نویسنده مسئول بوده‌اند و در رتبه ۱۵ کشور قرار دارند. بعد از آن، نویسندگان دانشگاه صنعتی ارومیه در ۸۵۰ مقاله (۶۵،۹۱ درصد مقالات) نویسنده مسئول بوده و در رتبه ۱۹ کشوری قرار دارند. در انتها نیز نویسندگان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در ۱۳۲۰ مقاله (۴۷،۸۳ درصد مقالات) نویسنده مسئول بودند که در رتبه ۵۸ کشور قرار دارند

بحث و نتیجه‌گیری

محققان گزارش کرده‌اند که دانشگاه‌ها و دانشگاهیان اطلاعات منتشر شده در رتبه‌بندی‌ها را برای اهداف بسیار متفاوتی بکار می‌گیرند؛ آن‌ها از جایگاه و اطلاعات دانشگاه در راستای افزایش قدرت رقابت‌پذیری، مقایسه درست بودن برنامه‌ریزی استراتژیک در

امر تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری‌ها، اتخاذ رویکردهای مناسب در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی بهره می‌برند (۱۷). آن‌گونه که ویدال و فریرا (۱۱) نیز دریافتند که آن‌ها با دستاویز قرار دادن و استناد به کسب رتبه‌های برتر و جایگاه مناسب در رتبه‌بندی‌های مختلف دانشگاه متبوع خود، از آن به‌عنوان ملاکی در راستای نشان دادن توسعه دانشگاه، دستیابی به اهداف تعریف و تعیین شده، و برتری رویکردها، ملاحظات، یا تصمیم‌گیری‌های استراتژیک استفاده می‌کنند.

حتی اگر فشار مضاعفی که از طریق رتبه‌بندی‌ها بر دانشگاه‌ها وارد می‌شود ملاحظه نشود، رهبری و مدیریت دانشگاه‌ها و دانشگاهیان برای بقا و پیشرفت به برنامه‌ای استراتژیک، منسجم نیاز دارند. آن‌ها برای دستیابی به اهداف خود ناگزیر هستند داده‌ها مرتبط با فعالیت‌های دانشگاه را گردآوری و شاخص‌های متناظر هر یک را تحلیل نمایند. از آنجائی که طیف فعالیت‌های دانشگاه‌ها بسیار گسترده بود و در قالب شاخص‌های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و غیره دسته‌بندی می‌شوند ارزیابی آن‌ها نیز بنا به ماهیت فعالیت و داده‌ها، به‌صورت‌های بسیار مختلف و متفاوتی انجام می‌گیرد. لذا گردآوری و تحلیل جامع داده‌های دانشگاهی بسیار زمان‌گیر و در بعضی مواقع غیرممکن می‌نماید. همین امر مشکلاتی را برای انواع رتبه‌بندی‌های مختلف نیز ایجاد کرده است به‌طوری‌که رتبه‌بندی‌های مختلف از مجموعه متفاوتی از شاخص‌ها و به‌صورت‌های مختلفی استفاده می‌کنند. از این‌رو اندازه‌گیری تخمینی برخی از جنبه‌های عملکرد دانشگاه‌ها، می‌تواند دورنمایی از اساس رتبه‌بندی را نشان دهد (۱۷). در پژوهش حاضر، وضع

ارومیه و دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در چارک چهارم فرضی قرار دارند.

طبق گزارش محققان، عوامل مختلفی می‌توانند روی جذب استناد دخالت داشته باشند، علاوه بر کیفیت پژوهش‌های انجام‌شده (۸)، عوامل دیگری از قبیل انتشار مقاله در نشریات دارای ضریب تأثیر بالاتر، مشارکت نویسندگان بین‌المللی در نگارش مقاله، ماهیت مقالات به لحاظ کاربرد در صنعت و غیره نیز دخالت دارند. بررسی برونداد دانشگاه‌های تحت بررسی حاکی از آن است که ۷۵ درصد مقالات دانشگاه صنعتی، ۷۳ درصد مقالات دانشگاه ارومیه و ۶۰ درصد مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در نشریات دارای ضریب تأثیر منتشر می‌شوند. در بین مقالات منتشر شده در نشریات دارای ضریب تأثیر نیز، نویسندگان دانشگاه صنعتی ارومیه بیشترین تعداد مقاله در نشریات Q1 منتشر کرده‌اند در حالی که تنها ۲۱ درصد یعنی یک‌پنجم مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در نشریات Q1 منتشر شده است. این وضعیت برای دانشگاه ارومیه تقریباً یک‌چهارم است. در مورد میزان انتشار مقالات در نشریات Q4 وضعیت کاملاً عکس است یعنی یک‌چهارم مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه و دانشگاه ارومیه در این دسته از نشریات منتشر می‌شوند در حالی که تنها ۱۲ درصد از مقالات دانشگاه صنعتی در نشریات Q4 منتشر می‌شوند.

در تحلیل داده‌های مربوط به مشارکت بین‌المللی، وضعیت دانشگاه صنعتی ارومیه به‌مراتب بهتر است طوری که در یک‌چهارم مقالات خود، همکاران بین‌المللی داشته است و در رتبه ۲۱ کشوری قرار دارد در حالی که دانشگاه ارومیه و دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با وجود قدمت زیادتر و اندازه بزرگ‌تر، به ترتیب در رتبه‌های ۶۵ و ۴۳ کشوری قرار دارند. در حوزه همکاری درون کشوری، وضعیت دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بهتر است به طوری که در بیش از ۵۰ درصد مقالات خود، از محققان مختلف در سطح ملی بهره‌مند شده است. دانشگاه ارومیه نیز در این حوزه در رتبه ۵۹ کشوری قرار دارد یعنی اینکه با سازمان‌های بومی کشوری همکاری بسیار ضعیفی داشته است. اما در زمینه همکاری‌های درون‌سازمانی، دانشگاه ارومیه در ۳۵ درصد از مقالات خود، فقط همکاری درون‌سازمانی داشته است در حالی که این رقم در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بسیار کمتر است یعنی در ۲۴ درصد مقالات فقط نویسندگان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بوده‌اند. این عدد برای دانشگاه صنعتی نیز کمتر است.

یکی دیگر از بروندهای تحلیل حاضر، مشارکت با نویسندگان حوزه صنعت است، در این تحقیق یافته بسیار متمایز مربوط به این حوزه می‌تواند باشد به طوری که دانشگاه صنعتی که انتظار می‌رود مشارکت جدی با حوزه صنعت داشته باشند، در هیچ مقاله‌ای

عملکرد بروندهای علمی دانشگاه‌ها بر اساس پایگاه استنادی اینسایتس مورد ارزیابی قرار گرفت. هرچند ویژگی‌هایی از قبیل سن، بزرگی، زمینه‌های موضوعی، اهداف و ماهیت دانشگاه‌های تحت بررسی با همدیگر متفاوت هستند اما چون در بسیاری از رتبه‌بندی‌ها بدون ملاحظه این ویژگی‌ها، تمام دانشگاه‌ها به صورت درهم‌گرد ارزیابی می‌شوند، و حتی متولیان رتبه‌بندی‌های دانشگاه‌های ایران نیز در آخرین رتبه‌بندی خود، رتبه‌بندی درهم‌گرد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی ایران را ارائه داده‌اند. لذا در پژوهش حاضر نیز بدون ملاحظه تفاوت‌های دانشگاه‌های شهرستان ارومیه، عملکرد برونداد پژوهشی آن‌ها در کل ایران مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌های مربوط به بهره‌وری حاکی از آن است که دانشگاه ارومیه در مقایسه با دو دانشگاه دیگر، به خاطر بزرگی و قدمت خود بیشترین برونداد پژوهشی نمایه شده را در اختیار دارد اما تحلیل این بروندها، دورنمایی متفاوت از کیفیت برونداد دانشگاه‌ها در اختیار می‌گذارد.

در زمینه درصد مدارک استناد خورده، یافته‌ها حاکی از آن است که برونداد پژوهشی مدارک دانشگاه صنعتی ارومیه بسیار بهتر است به طوری که ۸۱ درصد مدارک این دانشگاه استناد دریافت کرده است در حالی که وضعیت این شاخص برای دانشگاه ارومیه و دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بسیار نامناسب است چراکه دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در آخر فهرست و در رتبه ۷۴ قرار دارد.

در زمینه تأثیرگذاری استنادی نیز وضعیت برونداد دانشگاه‌های ارومیه مناسب نیست چراکه بهترین عملکرد دریافت ۹،۸۶ استناد به ازای هر مدرک دانشگاه صنعتی ارومیه است که در رتبه ۵۸ کشوری قرار دارد در حقیقت در این شاخص هر سه دانشگاه در کشور در رتبه‌های آخر قرار دارند.

به لحاظ شاخص درصد مقالات پراستناد، وضعیت برونداد دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در مقایسه به دو دانشگاه دیگر بهتر است. در واقع در این شاخص، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه و دانشگاه صنعتی ارومیه در چارک دوم فرضی دانشگاه‌های و مؤسسات آموزشی عالی ایران قرار می‌گیرند در حالی که دانشگاه ارومیه در چارک چهارم قرار می‌گیرد. این وضعیت در مورد شاخص درصد مدارک ۱ درصد استناد برتر نیز صادق است. اما بررسی داده‌های مربوط به درصد مدارک ۱۰ درصد استناد برتر حاکی از آن است که دانشگاه صنعتی ارومیه در چارک اول فرضی دانشگاه‌های کشور قرار دارد. بررسی جایگاه برونداد این دانشگاه در کشور حاکی از آن است که ۱۳،۹۳ درصد از بروندهای این دانشگاه در زمره مقالات ۱۰ درصد استناد برتر جهانی هستند و در کشور نیز در رتبه ۹ قرار دارد. در حالی که در این شاخص، دانشگاه

به‌طوری‌که بیش از ۵۰ درصد مقالات در نشریات Q3 و Q4 منتشر می‌شوند.

۵) دانشگاه‌های شهرستان ارومیه در بعد ارتباط با صنعت، در وضعیت بسیار نامناسبی قرار دارند.

۶) نویسندگان مسئول نزدیک به سی درصد مقالات دانشگاه‌های ارومیه و صنعتی ارومیه و بیش از ۵۰ درصد مقالات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نویسنده مسئول در خارج از دانشگاه قرار دارند.

نتیجه تحقیق حاضر بدین شکل است که: کیفیت پژوهش‌های انجام‌شده در دانشگاه‌های شهرستان ارومیه مناسب نیستند، بین دانشگاه و اجتماع و صنعت ارتباط بسیار کمی در حد صفر وجود دارد، دانشگاه‌ها استراتژی مناسبی در حوزه انتشار یافته‌های پژوهشی ندارند، نویسندگان در حوزه نگارش مقالات علمی مهارت‌های سطح بالایی ندارند، دانشگاه‌های شهرستان ارومیه در زمینه ارتباطات، تعاملات و همکاری‌های بین‌المللی عملکرد بسیار ضعیفی دارند. با در نظر گرفتن مجموع این عوامل می‌توان پیش‌بینی نمود رتبه‌بندی دانشگاه‌های شهرستان ارومیه در کشور و جهان ضعیف خواهد بود.

نویسنده همکار از حوزه صنعت نداشت است. وضعیت دانشگاه ارومیه نیز، که داعیه دانشگاه مادر استان را دارد در این زمینه بسیار ضعیف است به‌طوری‌که تنها در ۰،۰۹ مقالات نویسنده همکار از حوزه صنعت داشته است. هرچند وضعیت دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در مقایسه با این دو دانشگاه و دیگر دانشگاه‌های کشور بهتر است ولی ۰،۳۶ درصد همکاری با حوزه صنعت حاکی از وضعیت ارتباط دانشگاه با صنعت کشور را به‌خوبی نمایان می‌سازد. بدین ترتیب می‌توان گفت:

۱) وضعیت تولید و انتشار مقالات در نشریاتی که در پایگاه‌های استنادی معتبر نمایه می‌شوند نسبت به دیگر دانشگاه‌های کشور نامطلوب است.

۲) تولید و انتشار مقالات باکیفیت، به لحاظ جذب استنادی، نامطلوب است.

۳) دانشگاه‌های شهرستان ارومیه همکاری بین‌المللی بسیار ضعیفی دارند. در این زمینه وضعیت دانشگاه صنعتی ارومیه کمی مطلوب به نظر می‌رسد.

۴) دانشگاه‌های شهرستان ارومیه در تولید و انتشار مقالات در نشریات دارای ضریب تأثیر بالا، استراتژی مشخصی ندارند.

References:

- Vahdatzad M A, Zare Banadkooki M, Owlia M S, Lotfi M M. The Analysis of Iranian Universities Ranking Using the Scientometric Indicators. *Iranian Journal of Information Processing and Management* 2017; 33 (1):117-60.
- Luque-Martínez T, Faraoni N. Meta-ranking to position world universities. *Stud in High Educ* 2020; 45(4): 819-33.
- Marginson, S., Wan der Wende, M. To Rank or to be ranked: the impact of global rankings in higher education. *Journal of studies in international education* 2007; 11(3,4): 308-13.
- Gringas Y. How to boost your university up the rankings. *University World News*. 18 July 2014 Issue No: 329. 2014.
- Safón V, Docampo D. Analyzing the impact of reputational bias on global university rankings based on objective research performance data: the case of the Shanghai Ranking (ARWU). *Scientometrics* 2020; 125(3): 2199-27
- Shields R. Following the Leader? Network Models of 'World-Class' Universities on Twitter. *High Edu* 2016; 71 (2): 253-68.
- Galyani-Moghaddam G, Taheri S. The Position of Iranian Universities in the Selected International Ranking Systems of University, with an emphasis on Allameh Tabatab'ei University. *Knowl Retr and Semantic Sys* 2018; 4(14): 1-31. doi: 10.22054/jks.2018.35427.1196.
- Bejan A., Gunes U, Sahin B. University Rankings: Quality, Size and Permanence. *European Review* 2020;28(4):537-58.
- Olcay G. A., Bulu M. Is measuring the knowledge creation of universities possible? A review of university rankings. *Technological Forecasting and Social Change* 2017; 123: 153-60.
- Shin JC, Toutkoushian RK. The past, present, and future of University Rankings. In: Shin JC, Toutkoushian

- RK, Teichler U, Editors. University Rankings, The Changing Academy: The Changing Academic Profession in International Comparative Perspective.; 2011.
11. Vidal J, Ferreira C. Universities Under Pressure: The Impact of International University Rankings. *Jour of New Appr in Edu Res* 2020; 9(2):181-93.
12. Rigi A, Azizi N, Pourghaz A. Critically Examine University Management in Achieving top Global Rankings. *Man Res* 2020; 13(47): 219-43. doi: 10.22111/jmr.2020.32898.4948.
13. Fauzi MA, Tan CNL, Daud M, Awalludin MMN. University rankings: A review of methodological flaws. *Issues in Edu Res* 2020; 30: 79-96.
14. Mussard M., James AP. Engineering the global university rankings: Gold standards, limitations and implications. *IEEE Access* 2018; 6: 6765-76.
15. Luque-Martínez T S, del Barrio-García S. Constructing a Synthetic Indicator of Research Activity. *Scientometrics* 2016;108 (3): 1049-64.
16. Vladimirovich N, Nikolayevna I. University rankings as a tool to enhance competitiveness, clustering and transnational governance of higher education in the context of globalization. *Middle East Journal of Scientific Research* 2013; 16(3): 357-61.
17. Gnolek SL, Falciano VT, Kuncel RW. Modeling Change and Variation in US News and World Report College Rankings: What Would It Really Take to Be in the Top 20? *Res in High Edu* 2014; 55 (8): 761-79.

COMPARATIVE PERFORMANCE EVALUATION AND FORECASTING OF THE URMIA CITY UNIVERSITIES IN UNIVERSITY RANKINGS BASED ON RESEARCH PRODUCTIVITY

Ali Rashidi¹, Ali Dalaie-Milan², Mohammad-Reza Alizadeh-Emamzadeh³, Karim Jabbari⁴

Received: 22 May, 2021; Accepted: 13 September, 2021

Abstract

Background & Aims: The aim of this study was to conduct a comparative evaluation of performance and forecast the Urmia city universities in university rankings based on data from the WOS database.

Materials & Methods: The present study is an applied research based on the research goals and a comparative study in terms of research method. The statistical population consisted of all documents (from 1980 to 11/08/2021) indexed in the WOS database and attributed to "Iran". The criterion for analyzing the outputs was the proposed indicators of Incites.

Results: The results showed that 627972 documents have been indexed in the WOS citation database by scientific organizations affiliated to Iran. Urmia University (with 7442 Documents) has the highest number of documents indexed in the WOS. Urmia University of Technology with regards to the indicators of "citation impact", "% Docs Cited", "% Documents in Top 1%", "% Documents in Top 10%", "% Documents in Q1 Journals", and "% International Collaborations" shows the best performance. Urmia University of Medical Sciences shows the best performance in "% Industry Collaborations" and "% Domestic Collaborations" indicators. While the Urmia University shows the best performance in the "% Organization only Collaborations" and "% Corresponding Author (2008-2021)" indicators.

Conclusion: The quality of research conducted in Urmia city universities is not appropriate. Their performance was relatively poor in the international, national, and industrial interactions. It seems that the universities need a good strategy in publishing research findings. Considering all these factors, it can be predicted that their ranking in Iran and worldwide would be weak.

Keywords: Academic Performance of University, University Ranking, Scientometrics, Incites, Urmia Universities

Address: UMSU Central Site: Orjhans St., Resalat Blvd., Urmia, Iran

Tel: +9844332233009

Email: k.jabbary@urmia.ac.ir

SOURCE: STUD MED SCI 2021: 32(6): 418 ISSN: 2717-008X

¹ Associate professor in Library and Information Science, HIT Department, Urmia University of Medical Science, Urmia, Iran.

² Ph.D. Student of Library and Information Science, Faculty of Education and Psychology, University of University, Isfahan, Iran.

³ Department of Humanities, Islamic Azad University, Mahabad Branch, Mahabad, Iran.

⁴ Department of Humanities, Urmia University, Urmia, Iran. (Corresponding Author)